

Talousarvion- ja suunnitelman 2026-2028 laadintaohje

**Talouspalvelut
11.6.2025**

Taloudelliset lähtökohdat taloussuunnitelmakaudella- Kansantalous

- Suomen talous kääntyi kasvuun viime vuoden taantuman pohjalta.
- BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,3 prosenttia tänä vuonna ja 1,6 prosenttia vuonna 2026.
- Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku vauhdittavat kulutusta ja rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä sekä puolustushankinnat lisäävät investointeja.
- Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä on tänä vuonna 3,8 prosenttia ja vuonna 2026 3,2 prosenttia. Rahoitusjäämä pysyy kolmen prosentin huonommalla puolella koko ennustekauden loppuun saakka ja myös velkasuhde nousee tänä vuonna yli 85 prosentin ja kasvaa asteittain lähes 90 prosenttiin vuonna 2029.

Taulukko 14. Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT markkinahintaan, volyymin muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	286	298	309	320	331
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	-2,2	-2,9	-2,2	-1,4	-0,8	-0,5	0,0
Potentiaalisen tuotannon kasvu, % ¹	0,7	0,6	0,8	0,8	0,8	1,1	0,8
Suhteessa BKT:hen, %							
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä	-3,0	-4,4	-3,8	-3,2	-3,3	-3,1	-3,3
Valtionhallinto	-3,3	-3,6	-3,9	-3,5	-3,5	-3,5	-3,9
Kuntahallinto	-0,4	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,7	0,0	0,0	-0,1	-0,3	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,2	0,7	0,9	0,9	1,3	1,3
Rakenteellinen jäämä	-1,7	-2,7	-2,5	-2,4	-2,8	-2,7	-3,3
Julkisyhteisöjen velka	77,5	82,1	85,3	86,3	86,7	88,2	89,9
Valtionvelka	57,3	61,3	64,1	64,8	65,5	66,7	68,3

¹ Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä.

Lähde: Taloudellinen katsaus kevät 2025, VM13/2025

Taloudelliset lähtökohdat taloussuunnitelmakaudella 2026-2028

Nurmijärven kunta

- Taseessa tällä hetkellä puskurina kumulatiivista ylijäämää 68,4 milj. euroa – puskuri on alueen keskikastia ja sitä tarvitaan heikkojen vuosien varalle.
 - Nykyisillä investoinneilla kunnan tulisi tehdä vuosittain 5-10 milj. euron ylijäämäistä tulosta.
 - Edellisvuosien poikkeuksellisen vahvoista tuloksista on tehty 32,8 milj. euroa investointivaroja – pienentävät tulevaisuudessa poistoja.
- Kunnan talouden ennuste näyttäytyy haastavana kuluvan vuosikymmenen osalta
 - Käyttötaloutta haastaa kunta-alan palkkaratkaisu, työttömyyden hoidon kustannusten kasvu, väistöilakustannukset ja lakimuutoksista kumpuavat velvoitteiden lisääntymiset.
 - Velkaantuminen saatiin hetkeksi katkaistua vuonna 2023, mutta lainakanta kääntyi uudelleen nousuun vuonna 2024 ja tulevien vuosien investoinnit vauhdittavat velkaantumiskehitystä. Suunnitelmakauden lopuksi kunnan lainakannan arvioidaan olevan noin 280 milj. euroa (198,7 milj. euroa TP2024).
 - Tilikausien ennakoidaan olevan 4-6 milj. euroa alijäämäisiä pl. Vuosi 2027, jolloin ennakoidaan isoa kertaluonteista maanmyynnin luovutusvoittoa.
 - Investointitaso kasvaa 50-100 milj. euroon/vuosi ja investointien tulorahoitus.
- Tulorahoituksen näkökulmasta isoimmat epävarmuudet liittyvät verotulojen kehitykseen. Kunnille maksettiin vuonna 2023 liikaa valtionosuuksia, jotka peritään takaisin vuosina 2025-2027. Valtionosuuksiin kohdistuu leikkauspaineita julkisen talouden alijäämäisyyden vuoksi.
- Epävarmuustekijöiksi nousee taloussuhdanteen kehittyminen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, kunnan käytössä olevien kiinteistöjen heikon kunnon edellyttämät lisäinvestoinnit tulevina vuosina ja näiden vaikutus kunnan velkaantumiseen ja korkokustannusten kehittymiseen. Mikäli kunta velkaantuu nykyisiä ennusteita nopeammin ja suuremmin, on tällä välitön vaikutus kuluvan vuosikymmenen kehitysnäkymiin.

NUUKA-toimenpideohjelman huomioiminen kehys- ja talousarviovalmistelussa

- NUUKA:n toimenpidesuunnitelma sisältää käyttötalouden sopeutustoimet vuosille 2023-2026 (KV 21.6.2023).
- Talousarviokehysten valmistelussa tulee huomioida asetut toimenpiteet kokonaismääräisesti.
- Mikäli jokin asetettu toimenpide ei vuoden aikana toteudu suunnitellusti, raportoidaan siitä toisessa osavuosikatsauksessa ja haetaan tarvittaessa määrärahamuutosta.
- Toimenpidesuunnitelman toteutumista raportoidaan toisessa osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä.

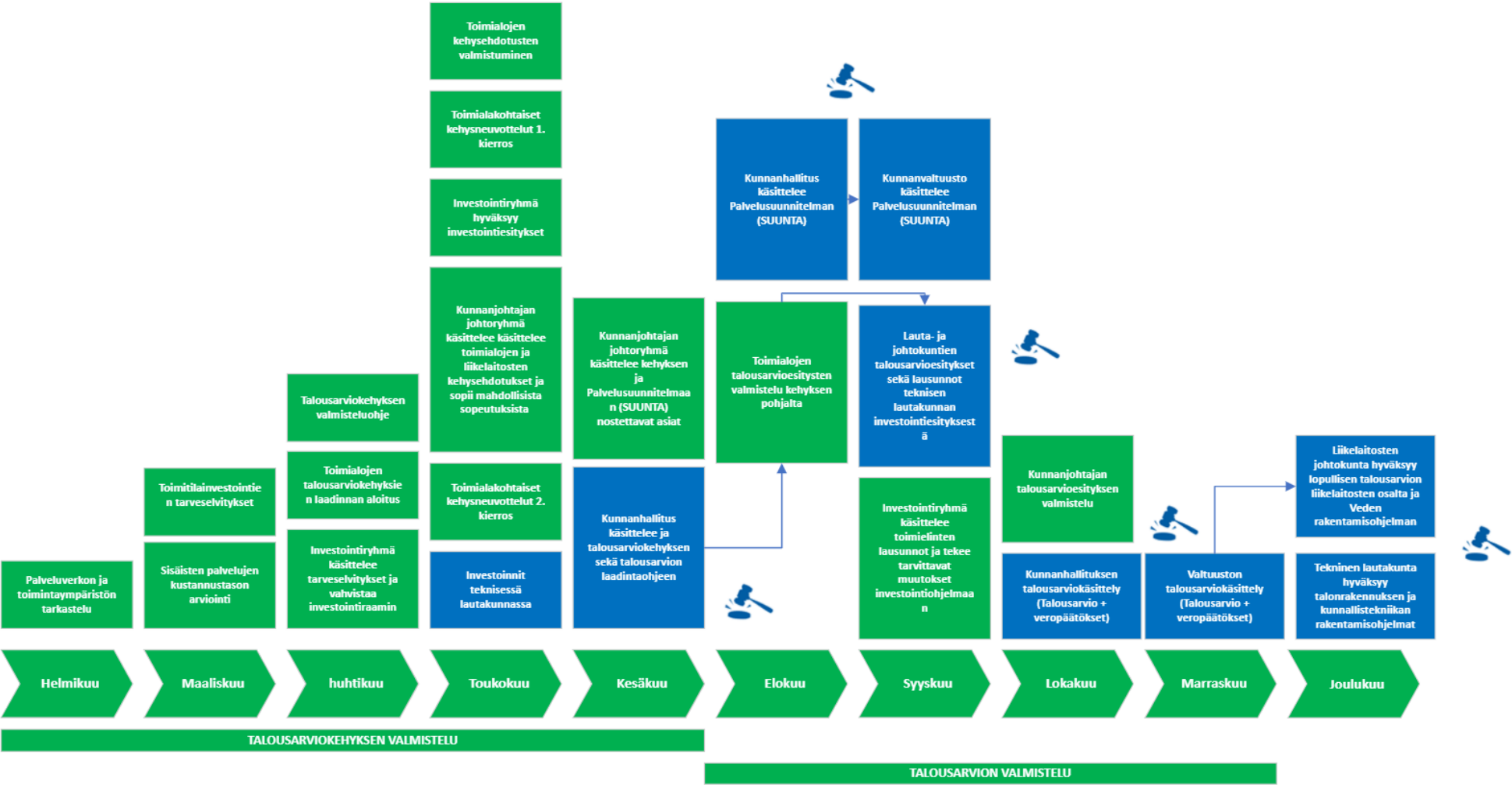

Budjetointitekniset ohjeet

Talousarviokehys 2026 – Käyttötalouden valmistelu

- Talousarvion ja -suunnitelman 2026-2028 valmistelu käynnistyy investointien suunnittelulla sekä talousarviokehysten muodostamisella.
- Toimialat antavat oman lopullisen ehdotuksensa kehyksestä toukokuun aikana, jonka jälkeen kehys käsitellään kunnan johtoryhmässä. Tämän jälkeen kehys esitetään edelleen KH:n vahvistettavaksi. KH päättää kehyksestä 16.6.2025.
- Kehyksen valmistelussa tulee pidättäytyä palvelujen laajentamisesta ja palvelutason parantamisesta kunnan heikosta taloustilanteesta johtuen.
- Valmistelun pohjana käytetään lähtökohtaisesti TA2025 lukuja
 - Mikäli toiminnassa on tapahtunut, tai tulee vuoden 2025 aikana tapahtumaan merkittäviä muutoksia, mm. hankintasopimusten indeksikorotusten vuoksi, tulee toimialojen ja liikelaitosten hyödyntää kehystämässä myös vuoden 2025 tilinpäätösennustetta.
- Henkilöstömenojen budjetoinnin tulee perustua toimialalla oleviin vakansseihin
 - Uudet vakanssit esitetään kehyksen valmistelun yhteydessä kehysneuvotteluissa
 - Taloussuunnitelmakauden 2026-2028 henkilöstömenojen budjetoinnissa huomioidaan kunta-alan palkkaratkaisu yhteensä noin 7,6 prosenttia
 - Talouspalvelut antavat tarkentavia ohjeita henkilöstömenojen budjetointiin
- Sisäisten erät tulevat tarkentumaan talousarviovalmistelun edetessä ja vielä talousarviovuoden aikana.
 - Toimialojen toimintakate saattaa muuttua kehyspäätöksestä sisäisten erien tarkentumisesta johtuen, mutta kuntatasoinen toimintakatteen nettomuutos on 0 euroa

TA2026 kehyksen ja talousarvion valmisteluaikataulu

Talousarviovalmistelun vaiheistus

Talousarviovalmistelu on vaiheistettu viiteen vaiheeseen (syksyn aikataulut osittain alustavia)

1. Toimialan/Liikelaitoksen kehysperusteinen talousarvioesitys (2.9.2025 mennessä)
2. Lautaj- ja johtokuntien talousarvioesitys (3.9.-18.9.2025)
3. Kunnanjohtajan talousarvioesitys (19.9.-16.10.2025)
4. Kunnanhallituksen talousarvioesitys (21.10-11.11.2025)
5. Valtuuston talousarvio (12.11.-30.11.2025)

Talousarviokirjassa esitettävät osat toimialoittain ja liikelaitoksittain + henkilöstösuunnittelu

- Toimialojen suoritteet
- Yhteenvetotaulukko keskeisistä muutoksista verrattuna talousarvioon 2025, joilla on vaikutusta määrärahoihin ja tuloarvioihin
- Henkilöstösuunnittelua varten toimialat kokoavat erikseen toimitettavaan henkilöstösuunnittelutaulukkoon esitykset uusista vakansseista

Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 budjetointi

- Suunnitelmavuosien budjettiennusteen tulee perustua todellisten kustannusmuutosten arviointiin. Siten tuotto- ja kululajien korottamista kiinteillä prosenteilla tulee ehdottomasti välttää. Indeksikorotuksia voidaan hyödyntää laskennassa siltä osin, kun todelliset kustannusmuutokset seuraavat selvästi indeksejä esim. ostopalveluita koskevat hankintasopimukset, joissa vaihtuvat sopimushinnat on sidottu indeksimuutokseen.
- Talouspalvelut ja henkilöstöpalvelut antavat erilliset budjetointiohjeet palkankorotusten huomioimiseen suunnitelmavuosille 27 ja 28.
- Sisäisissä erissä käytetään samoja kustannustasoja kuin vuoden 2026 kehyksessä
 - Sisäisten erien budjetointi vaatii kaksi osapuolta ja näiden erien netto on kuntatasoisesti aina nolla. Näin vältetään mahdolliset kuntatasoisia laskelmia vääristävät budjetointivirheet, mutta kustannustason muutokset tulevat kuitenkin huomioitua.

Talousarvioon liittyvä päätöksenteko ja asianhallinta

- Talousarvion asianumero Rattaassa: 627/02.02.00/2025 – Nurmijärven kunnan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028
- Asianumeroa käytetään toimielinten talousarviota koskevassa päätöksenteossa.

Lisätietoja talousarvion valmistelusta

Talousjohtaja Erno Kontio

Taloussuunnittelupäällikkö Maiju Paaso

